Analizy OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH 23.09.2026 www.osw.waw.pl

# Szczyt Korea Południowa–Azja Centralna: po pierwsze surowce krytyczne

Michał Bogusz, Daria Zielińska

16 września w Seulu odbył się pierwszy szczyt przywódców Republiki Korei oraz pięciu państw Azji Centralnej – Kazachstanu, Uzbekistanu, Turkmenistanu, Kirgistanu i Tadżykistanu (tzw. C5). Spotkanie zakończyło się przyjęciem strategicznego planu współpracy na najbliższe 30 lat oraz Deklaracji Seulskiej, która formalizuje współpracę stron. Jej podstawę mają stanowić południowokoreańskie technologie i inwestycje, które państwo to dostarczy w zamian za stworzenie przez państwa Azji Centralnej bezpiecznych łańcuchów dostaw minerałów krytycznych. Spotkanie podniosło rangę dialogu – który od 2007 r. funkcjonował na szczeblu ministerialnym – do poziomu prezydentów. Przy jego okazji odbyło się też pierwsze forum biznesowe z udziałem firm z uczestniczących państw.

Państwa centralnoazjatyckie chcą w większym stopniu rozwijać relacje z nietradycyjnymi partnerami. Jednak w przeciwieństwie do spotkań grupy C5 z liderami innych państw, np. Rosji czy ChRL, w trakcie szczytu skoncentrowano się niemal wyłącznie na współpracy gospodarczej. Kooperacja między Koreą Południową i Azją Centralną ma pomóc obu stronom uniezależnić się od dominującej roli Chin w rafinacji, przetwarzaniu i eksporcie minerałów strategicznych, od których zależy los zarówno państw wydobywających rudy, jak i odbierających przetworzony surowiec.

**Komentarz**

- **Mimo że szczyt odbył się w formacie C5+1, centralnoazjatyckie republiki skupiły się przede wszystkim na podpisywaniu umów bilateralnych z Republiką Korei.** W związku z tym różne są odniesione przez nie korzyści. Między Koreą Południową a Kazachstanem podpisano umowy o inwestycjach o łącznej wartości 19 mld dolarów, a z Uzbekistanem – 12 mld dolarów. Poza surowcami dotyczą one współpracy m.in. w dziedzinie transportu i sztucznej inteligencji (AI). Dla obu tych państw koreańskie inwestycje i wsparcie w przemyśle wydobywczym otwierają szansę, by z wyłącznych eksporterów surowców (m.in. wolframu, antymonu i metali ziem rzadkich) przekształcić się w kraje, gdzie są one również przetwarzane, a zatem zmienić dotychczasowy model eksploatacji zasobów. Z Turkmenistanem Republika Korei ma z kolei rozszerzyć współpracę m.in. o sektor budowlany i wodny. Porozumienia ze stroną tadżycką i kirgiską dotyczą przede wszystkim wydobycia surowców, a dodatkowo prezydent Kirgistanu zaproponował m.in. wspólny fundusz inwestycyjny mający ułatwić południowokoreańskim firmom dostęp do centralnoazjatyckich rynków. Z perspektywy Seulu szczyt stanowił krok w kierunku zwiększenia odporności łańcuchów dostaw dla zaawansowanych technologicznie

sektorów.

- **Azja Centralna postrzegana jest przez Chiny jako strategiczne zaplecze surowcowe** – zbudowały one tam podporządkowany sobie łańcuch obejmujący finansowanie, wydobycie, wstępną przeróbkę (wzbogacenie rudy) minerałów strategicznych oraz dostawy do chińskiego przemysłu. Już w 2021 r. Pekin był największym inwestorem zagranicznym w sektorze górniczym Kirgistanu i Tadżykistanu. W Kazachstanie chińska spółka China Nonferrous Metal Industry's Foreign Engineering and Construction (NFC) jest głównym wykonawcą technologicznym i budowlanym projektowanej huty miedzi za 1,5 mld dolarów. Kazachstan jest także najważniejszym partnerem Chin w regionalnym sektorze uranowym. W Uzbekistanie chińskie projekty obejmują m.in. wydobycie miedzi rafinowanej. Kirgistan uruchomił z Chinami współpracę przy poszukiwaniu, wydobyciu i produkcji węglanu litu oraz pierwiastków ziem rzadkich. Starania centralnoazjatyckich republik o pozyskanie nowych partnerstw stanowią wyzwanie dla chińskiej dominacji w dziedzinie surowców krytycznych, będącej istotnym elementem rywalizacji mocarstwowej z USA.
- **Przywódcy Azji Centralnej zwiększają wysiłki, by poszerzyć grono partnerów i zmniejszyć uzależnienie od Chin.** *Kluczową rolę w tych staraniach odgrywa sektor surowców krytycznych, w którym rośnie rola m.in. USA*. Inwestycje Seulu mogą pomóc republikom centralnoazjatyckim w przesunięciu się w górę łańcucha wartości. Państwa C5 mogą też potraktować współpracę z Koreą jako element nacisku, aby skłonić Pekin do wypracowania bardziej partnerskiego modelu kooperacji z nią. Chiny mogą w pierwszej fazie zignorować ustalenia szczytu i przyjąć postawę wyczekującą, aby sprawdzić, czy współpraca państw C5 z Koreą przynosi efekty. Pierwszym testem będzie efektywność dialogu na szczeblu ministrów przemysłu, który ma się odbywać regularnie obok formatu prezydenckiego. Pekin może także, w odpowiedzi na wyniki szczytu, zaoferować republikom centralnoazjatyckim preferencyjne pakiety infrastrukturalne lub szybsze linie kredytowe, próbując zrównoważyć ofertę Seulu i utrzymać państwa regionu w zależności gospodarczej.